



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

116. An in mendacio facto in confessione, vel iudicio detur parvitas
materiæ? Ex p. 5. tr. 5. res. 27.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

feffionis, quia illa est universalis, & respicit totam materiam, hæc non ita, sicut qui baptizaret aqua, in qua mixta esset gutta aquæ rosæ, non propter hoc non baptizaret. Hæc, inquam, responso non valet. Differentia enim illa inter formam Eucharistiæ, & istam confessionis est voluntaria, quia utraque cum sit forma Sacramenti, & habeat suam materiam, illam totam respicit, absolutio enim respicit omnia & singula peccata. Unde si in parte fraudetur, in parte læditur, & fit sacrilegium. Exemplum autem illud de Baptismo non est ad propositum. Ratio enim propter quam aliquis aqua admixta guttæ aquæ rosæ baptizaret, non est, quia illa gutta sit partialis materia Baptismi, ut est veniale, sed quia ista gutta non mutat essentiam, & substantiam aquæ naturalis, sed in illam convertitur, idè non lædit materiam illam, ne possit esse materia Sacramenti, idè non est simile hic, & ibi. Hæc omnia Faber ubi supra, qui putat omne mendacium veniale, sive sit partialis, sive sit totalis materia Sacramenti, esse semper peccatum veniale, est enim semper res levis, & parum lædit iudicium Confessarii, idè nunquam censendum peccatum mortale. Ita ille. An verò probabiliter, iudicio aliorum me remitto, mihi enim non placet.

RESOL. CXVI.

An in mendacio factò in confessione, vel iudicio de-
tur paritas materia? Ex part. 5. tractat. 5.
Ref. 27.

Sup. doctri-
na contenta
in hac Ref.
lege Ref.
præteritam,
& in tom. 7.
tr. 1. ex Ref.
302. §. No-
tandum est
& seqq.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Caietanus in 2. 2. quæst. 69. art. 1. asserens omne mendacium in iudicio, quamvis sit materia levissima, & quòd extra iudicium esset veniale; in iudicio factum sive sacramentali, & interiori, sive exteriori, & forensi, esse mortale. Unde si in confessione sacramentali rogetur penitens an dixerit, aut fecerit tale quid, quòd est peccatum veniale, aut reus in iudicio interrogetur à iudice de re, quam confiteri tenetur, etiam si sit de re levi, si id falsò neget, peccat mortaliter. Ratio ejus est, cui tanta obligatio dicenda veritatis in iudicio est, ut quamvis sit de re levissima, in iudicio tamen interiori, vel exteriori sit gravis, eo quòd est contra veritatem iudicij, atque adèd iudicium super eo mendacio fundatum, falsum esse oportet. Confirmatur, quia sicut vis juramenti exigit veritatem juramentorum, atque adèd de re levi, perjurium efficitur mortale, ita vis iudicij exigit veritatem iudicandorum, ac propterea mendacium in iudicio de re levissima efficitur mortale. Imperfectio igitur materiae locum habet solum respectu actus mentiendi secundum se, & non ut substat iudicio, sicut non habet locum in juramento, unde concludit omne mendacium in iudicio, etiam de re levissima, esse peccatum mortale.

2. Sed contrariam sententiam sustinendam esse puto, si mendacium juramento non confirmetur, & ita tenet Reginaldus in praxi tom. 2. lib. 24. cap. 2. sect. 4. num. 44. ubi sic ait: Tenendum est testem, etiam si testimonium, quòd fert mendaciter, sit de re levissima, mortaliter delinquere, si (ut fieri solet, juxta cap. hortamur. 3. quæst. 9. & cap. si testes. §. item iurandi. 4. quæst. 2. & 3. ac cap. quoties. & cap. nuper. de attest.) juramento illud confirmarit. Id quòd expressit Sorus in eod. art. 4. concl. 3. & constat ex eo quòd non obstant materiae levitate, gravis injuria inferitur Deo per perjurium, utpotè quo ipse adhibetur in testem falsitatis, quòd si eidem falso testimonio juramentum dedit, ipsum potest ex tenuitate

materiae mortali excusari eadem ratione, qua mendacium rei. Ita Reginaldus. Dicendum est igitur mendacium non esse mortale, sive sit in materia præcipua, de qua iudicatur, sive in circumstantiis illi accidentibus, si materia sit levis, ut in confessione, v. g. peccatum veniale si fiat sine juramento, secus autem si in confessione, ut advertit Alphonsus de Leone de offic. Confess. part. 1. recollect. 7. n. 41. sit in causa, ut vitiet absolutionem, ut non conficiatur Sacramentum. Dicendum est igitur contra Caietanum, quòd non satis apparet ratio aliqua ob quam cogamur dicere in materia iudicij non posse esse levitatem materiae, sicut in multis aliis, & ideo sine sufficienti fundamento dicitur mendacium commissum in iudicio, sive circa præcipuum materiam, sive circumstantiam aliquam, semper esse mortale; & alias rationes præter adductas videbis penes Tutrianum de Just. tom. 2. disp. 50. dub. 1. num. 2.

RESOL. CXVII.

An si peregrinus proficiscatur in aliquod oppidum,
non negotij causa, sed ut confiteatur Parocho illius,
sit talis confessio valida?
Ex quo inferitur quòd si aliquis in fraudem legis Con-
cilij Trid. ut contrahat matrimonium sine testibus,
& Parocho, proficiscatur in partes ubi Concilium
non est usu receptum, an possit validè contrahere
clandestinè? Ex part. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 28.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Gabriel Valquez in 3. part. 1. 4. q. 93. art. 2. dub. 4. n. 6. ubi sic ait: Omnes iter agentes pertinent de jure ad eam diocesim, & parochiam, ubi inveniuntur tempore præcepti. Unde etiam extra tempus præcepti, ei Parocho confiteri possunt, in cujus Parochia sunt, & hoc non ex commissione, sed tanquam proprio. Secus esset, si non negotij gratia, profectus aliquis esset in aliud oppidum, ut Parocho illius confiteretur, tunc enim existimo ex commissione proprij fieri debere. Ita Valquez.

2. Sed adversus illum insurgit novissimè aliud Hispania ornamentum, Basiliius Pontius de matrim. lib. 5. cap. 9. num. 6. ita asserens. Ex his colligo, cum in cap. omnis utriusque sexus, de pœnit. & remissione, statutum sit, ut quis semel in anno confiteatur proprio Sacerdoti, & vel ex consuetudine, vel ex declaratione Eugenij IV. peregrinus possit confiteri illi Parocho, in cujus Parochia habitat, non quidem ex commissione proprij, sed tanquam proprio Sacerdoti, sic, inquam, idem dicendum esse, etiam si quis eo animo solum confitendi illi Parocho eo accedat, & à sui domicilij Parochia recedat, illi enim licet alteri confiteri, dum extra suam Parochiam est. Scio dissentire Valquez, sed sine efficaci fundamento. Ita Pontius. Et ratio hujus opinionis est, quia in tali casu non adest fraus illicita, nec dolus malus, sed quis nitur jure suo.

3. Ex his inferitur, quòd si aliqui in fraudem legis Concilij Tridentini, ut contrahant sine testibus, & Parocho, proficiscantur in partes ubi Concilium non est usu receptum, possunt validè contrahere clandestinè, servata quoad fieri possit antiqua lege Ecclesiastica, quia ita faciens non utitur mala fraude, nec dolo illicito, sed jure suo. Ergo, &c. Et ita ex Sanchez docet Pontius loco citato, contra Ledesmam, & Rodriguez, quibus ego addo Henricum lib. 11. cap. 3. numer. 8. in fine, & Cenedum quæst. 30. num. 64. Sed tu sententiam Pontij probabiliter tenere potes, licet ego * alibi contrarium etiam probabiliter docuerim.

RESOL.